

Studia i materiały

Zuzanna Jaśkowska (UAM) w tekście pt. “Hiszpańskie archiwa w sieci – Portal de Archivos Españoles (PARES)” przedstawia portal, który działa od 2007 r.; gromadzi i udostępnia informacje o zasobie 11 państwowych archiwów hiszpańskich oraz zamieszcza skany materiałów archiwalnych (w 2012 r. 30 mln skanów). Niestety, interfejs portalu jest tylko w języku hiszpańskim, co dość znacznie utrudnia dostęp do niego użytkowników zagranicznych. Na PARES można korzystać też z tematycznych baz danych, dot. m.in. ruchów migracyjnych w Ameryce oraz hiszpańskiej wojny domowej.

Następnie Piotr Bewicz (UMK) w artykule “Appraisal and disposal. Dyskurs archiwistyczny o selekcji archiwalnej na łamach “The American Archivist” omawia kilka artykułów, które w znaczący sposób odzwierciedlają poglądy i koncepcje dot. selekcji archiwistów amerykańskich oraz znanej archiwistki niemieckiej Angeliki Menne-Haritz. Jest to niezwykle ciekawy tekst, przedstawiający także praktyczne aspekty podejmowanych w Ameryce działań w zakresie oceny i selekcji dokumentacji.

Z kolei Magdalena Wiśniewska rozważa interesującą problematykę pt. “Postmodernizm a archiwa społeczne”, próbując zdefiniować ideę postmodernizmu, co nie jest, jak przyznaje sama autorka, łatwe. Postmodernistyczny zwrot w historiografii wpłynął oczywiście na archiwistykę, kładąc dopatrywać się w archiwach instytucji przechowujących raczej pamięć niż historię, która jest utożsamiana z państwem i imperializmem, pamięć zaś z indywidualnymi przeżyciami pojedynczych ludzi, z grupami do tej pory wykluczonymi czy marginalizowanymi itp. Dlatego tak ważne wydają się być w tym kontekście źródła świadczące o poszczególnych ludziach (egodokumety), a nie materiały pokazujące funkcjonowanie urzędów czy instytucji. Wzrastać więc będzie rola oddolnych archiwów społecznych, gromadzących spuścizny małych społeczności czy poszczególnych osób.

Sandra Tomczak (UMK) prezentuje artykuł zatytułowany “Fotografia jako źródło historyczne – rys problemowy”. Autorka stwierdza, że fotografia w przeważającej mierze jest traktowana jako ilustracja, a jako źródło bezpośrednio jest wykorzystywana w stopniu niewielkim. Czy więc fotografia należy do grupy źródeł ikonograficznych, czy też wizualnych? Fotografia z pewnością jest bardziej dokładnym odwzorowaniem rzeczywistości niż np. malowidło czy szkic, gdyż nie powstaje ręką malarza czy rysownika. Fotografie mogą być ważnym źródłem do badania zagadnień społecznych, a obecnie są bardzo eksploatowane także przez historyków Holocaustu.

Z problemów archiwistyki cyfrowej

W tym dziale zamieszczono jeden tekst, autorstwa Katarzyny Peplowskiej (UMK): “Australijskie

“archiwum cyfrowe”, omawiający rozwiązania przyjęte w tej materii w Australii.

Polemiki

Ukazał się tu niezwykle ciekawy tekst Huberta Mazura (AP Kielce) pt. “W obronie edukacji w archiwach. Uwagi i refleksje na marginesie artykułu Pawła Guta “O miejsce archiwów państwowych w badaniach nad historią regionalną”. Jest to polemika z tekstem zamieszczonym w zbiorze “Silva rerum opera historica, diplomatica et archivistica continens. Andreae Tomczak dedicata” (wyd. 2012). H. Mazur nie zgadza się z twierdzeniami P. Guta, iż archiwa powinny ograniczyć swoją edukacyjną działalność, gdyż nie są do tego przygotowane ani kadrowo ani lokalowo, a przede wszystkim wpływa ona niekorzystnie na pozycję naukową archiwów. H. Mazur twierdzi, iż wzmożenie działań edukacyjnych nie tylko podniesie rangę archiwów i archiwistów w społeczeństwie, ale może w znacznym stopniu pokazać, że archiwa to ważne instytucje, przechowujące pamięć. W działaniach tych nie chodzi zresztą o to, aby zastępować muzea czy inne placówki kulturalne, ale uzupełniać ich ofertę, gdyż jest to szansa na pokazanie, że archiwa przechowują istotną i unikatową część dziedzictwa kulturowego.

ABC archiwisty zakładowego

Marek Konstankiewicz przedstawia Wykaz ważniejszych aktów prawnych regulujących zasady postępowania z dokumentacją (cz. XLVIII), obejmujący akty prawne, które weszły w życie w okresie od 1 stycznia do 31 marca 2013 r.

Recenzje i omówienia

- “Dokumentacja masowa. Z problematyki kształtowania zasobu archiwalnego”, red. I. Mamczak-Gadkowska, K. Strykowski, Poznań 2012, ss. 242 (K. Pełowska);
- “Bez korzeni nie zakwitniesz” – Warszawa moją małą Ojczyzną. Scenariusze lekcji dla nauczycieli szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum”, red. T. Stachurska-Maj i V. Urbaniak, Warszawa 2012, ss. 81+CD (H. Mazur);
- “Dokumentacja medyczna”, red. P. Pochopień, Warszawa 2012, ss. 239 (A. Opara-Rak);
- „Сфрагістичний щорічник” Випуск II, Київ 2012; „Сфрагістичний щорічник” Випуск II, Київ 2012 (A. Buczyło).

-

Kronika

- International Council on Archives Congress, Brisbane 20-24 sierpnia 2012 (A. Sobczak),
- Sprawozdanie z konferencji “Archiwa organizacji pozarządowych w Polsce”, Lublin 8 listopada 2012 r. (A. Konstankiewicz),
- Konferencja “Archiwa i kolekcje prywatne – dziedzictwo archiwalne, dziedzictwo kultury”, Warszawa 13-15 marca 2013 r. (H. Staszewska),
- Offene Archive? Archive 2.0 im deutschen Sprachraum (und im europäischen Kontext), Speyer 22-23 listopada 2012 r. (A. Sobczak),
- XV Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki, Toruń 10-12 kwietnia 2013 r. (H. Ciechanowski),
- Sprawozdanie merytoryczne Stowarzyszenia Archiwistów Polskich Oddział w Toruniu za okres kadencji 2007-2012 (M. Jabłońska)

Hanna Staszewska

AP Poznań